

УДК 373.54.214.11(497.11)

371.3::316

Информативни ирилоі

doi: [10.5937/socpreg52-17563](https://doi.org/10.5937/socpreg52-17563)

Српско социолошко друштво
Краљице Наталије 45, 11000 Београд
Тел: 011.2637.834; Моб: 069.3227.240
Матични број: 07058748; ПИБ: 102855423
Web: www.ssd.org.rs; e-mail: ssd.beograd@gmail.com
Рачун: 205-65241-14, Комерцијална банка

**Министарство просвете,
науке и технолошког развоја
Немањина 22-26
Београд**

СРПСКО СОЦИОЛОШКО ДРУШТВО
Бр. 14
25. 11. 20 17 год.
БЕОГРАД

Министру Младену Шарчевићу,

ДОПИС ПОВОДОМ НАЈАВЉЕНЕ РЕФОРМЕ НАСТАВНИХ ПЛАНОВА У ГИМНАЗИЈАМА

Уважени господине Министре,

Обраћамо Вам се поводом вести објављене у штампи (Дневник 27.11. 2017) којом се се јавност информише о предлогу Радне групе у вези са редефинисањем наставних планова у гимназијама. Наиме, како је поменути извор известио, према предлогу Радне групе за израду смерница развоја општег средњег образовања, Завод за унапређивање образовања и васпитања приступиће изради нових наставних програма за школску 2018/19.годину. Између осталог, предвиђено је да се фонд часова социологије у гимназијама смањи тако што ће предмети Социологија и Устав и права грађана, постати један наставни предмет. Тим поводом Српском социолошком друштву је упућено више захтева за заштиту дигнитета струке од колега социолога (који предају социологију у гимназијама и на универзитету), између осталог и Удружења наставника социологије Војводине, иначе колективног члана Друштва. На негативне последице спајања ових дисциплина упозорили су из сопственог искуства и професори социологије који већ предају Социологију и устав и право грађана у средње стручним школама.

Председништво Српског социолошког друштва сматра да је такво спајање предмета вишеструко штетно. Најпре недопустиво је спајати у један школски предмет изразито нормативну дисциплину са општом теоријском и емпиријском науком каква је социологија; надаље, поставља се питање на који начин ће се млади људи – гимназијалци, који имају претензије да наставе своје образовање, упознати са начином функционисања друштва, будући да се социологија изучава први пут управо на нивоу средњег образовања; упутно је запитати се и није ли тиме будућим

интелектуалцима ускраћено право да стекну елементарна знања о друштвеном животу, неопходна за разумевање друштва коме припадају, као и за наставак образовања у областима сродним социологији, па и у самој социолошкој струци; потребно је запитати се и у вези с тим на који начин гимназијалци могу да се припреме за даље академском образовање и полагање пријемних испита, уколико се смањује фонд часова из предмета Устав и право грађана и Социологија, који се иначе полагају на пријемним испитима више високошколских установа.

Посебан проблем представља и чињеница да се предложеним спајањем ова два предмета не афирмише социологија као наука, што може резултирати и негативном селекцијом будућих студената социологије. При том, не треба пренебрегнути чињеницу да је сагледавање социјалног контекста нужно код проучавања многих феномена (проблема) којима се баве сродне науке, попут психологије, социјалног рада, педагогије, специјалне педагогије, политикологије итд. Да ли се онда маргинализацијом социологије у средњем образовању не чини посредно и атак на квалитет стечених компетенција студената свих сродних струка којима је на претходном ступњу образовања већ послата порука о томе да изучавање социологије није битно, чак ни толико да заслужије један цео школски предмет?

Потребно је истаћи и да је младим људима као будућим стасалим члановима друштва једнако потребно да познају Устав и права грађана, на коме се изучавају националне и универзалне правне норме, као и социолошка знања, између осталих и она знања која се односе на друштвене промене које воде ка бољем, праведнијем, солидарнијем друштву. Управо због важности ових општеобразовних садржаја које млади људи треба да усвоје неопходно је сачувати оба предмета и изучавати их са довољним фондом часова, јер ће у противном ученици бити ускраћени за знања која им помажу да се оријентишу у друштву коме припадају, коначно и да постану корисни и солидарни чланови заједнице с однегованим критичким мишљењем. То се свакако не може постићи фузијом ових предмета и рестрикцијом њихових садржаја у оквиру планираног фонда часова. Садржински посматрано, предлог о њиховом спајању би био једнак томе да се предмети Веронаука и Грађанско васпитање уједине у један (притом, оправданом сматрамо идеју да се ова два предмета замене једним који би се звао нпр. Историја и социологија религије, који би могли да слушају ученици свих конфесија, али и атеисти).

О непосредној штети која се наноси оваквим реформама стручњацима у области социологије не треба посебно говорити. Несумњиво је да се усвајањем предлога о спајању поменутих предмета не само угрожава положај професора који их предају и умањује значај социологије као научне дисциплине, него се и директно затвара један од путева запошљавања младих социолога.

Управо из наведених разлога, као и због предмета који се помињу као предлог нових изборних предмета у гимназијама, сматрамо да је апсолутно неопходно да се социолози укључе у израду Правилника о степену и врсти образовања наставника

(којима ће се одредити који наставници могу да предају нове изборне предмете). Не мање битан повод за укључивање социолога у послове везане за редефинисање наставних планова и програма за било који степен образовања, представља чињеница да социолози кроз своје образовање несумњиво стичу компетенције да се баве анализом и креирањем јавних политика (образовних, социјалних, културних итд), и да таквим знањима опремљени могу бити веома корисни сарадници институцијама које спроводе реформе.

Судећи према исходима образовања акредитованих студијских програма социологије наставници социологије су компетентни да изводе наставу из следећих предмета: Појединац, група, друштво, образовање за одрживи развој, Језик, медији и комуникација, Основи геополитике, Религија и цивилизација, Методологија научног истраживања.

Како обуке за наставнике треба да почну на пролеће 2018. године, а програм обуке треба да припреми Центар за професионални развој наставника у образовању, потребно је ангажовати социологе у Центру.

Очекујемо да ћете спречити да се нанесе штета не само једној струци, него и комплетном образовању будућих гимназијалаца. При том, изузетно је важно препоручити укључивање социолога у обуку за извођење наставе за ове (нове) предмете, како би се афирмисао дефинитивно неопходан социолошки приступ изучавању друштвених феномена/проблема. Српско социолошко друштво може помоћи својим предлозима и кадровима у реформи наставних програма за гимназије. Истовремено, Српско социолошко друштво ће затражити подршку од *European Sociological Association* чији је колективни члан како би се спречило доношење једне овако штетне одлуке.

С поштовањем,

У Београду, 25.12.2017. године

2017. ПРЕДСЕДНИШТВО

СРПСКОГ СОЦИОЛОШКОГ ДРУШТВА

Mirka Stokich

Serbian sociological association¹
Kraljice Natalije 45, 11000 Beograd
Tel: 011.2637.834; Mob: 069.3227.240
Registration number: 07058748; PIN: 102855423
Web: www.ssd.org.rs; e-mail: ssd.beograd@gmail.com
Account: 205-65241-14, Komercijalna banka

Ministry of education, science and technological development
Nemanjina 22-26, Belgrade

To:
The Minister, Mr Mladen Šarčević

LETTER IN REGARD TO THE ANNOUNCED REFORM OF EDUCATIONAL PLANS IN GYMNASIUMS

Dear Mr Šarčević,

We write you in regard to the news published in a newspaper (*Dnevnik* 27/11/2017) in which the public is informed about a proposal of the Working group in relation to redefinition of teachings plans in gymnasiums. As the mentioned source reported, following the proposal of the Working group for defining guidelines for development of secondary education in general, the Office for advancement of education and upbringing will take upon itself a task of defining new teaching programs for the teaching year 2018/2019. Among other things, it is expected that the number of hours of sociology in gymnasiums be reduced by combining the courses Sociology and Constitution and civic rights into one teaching subject. Under that pretext Serbian sociological association (SSA) has received several requests for protection of professional dignity from fellow sociologists (teachers of sociology in gymnasiums and at universities), including the Association of sociology teaches of Vojvodina, which is a collective member of the SSA. Warnings in regard to negative consequences of merging those two subjects come from first hand experience of sociology professors already teaching Sociology and constitution and civic rights in secondary technical schools where these two subjects are already conflated.

The presidency of the Serbian sociological association considers such conflation of teaching subjects damaging in many ways. First of all it is unacceptable to merge a particularly normative discipline with a general theoretical and empirical science such as sociology into one subject; furthermore, there is a question in what way will young people – gymnasium students, planning to continue education – learn about the ways society functions, given that sociology is the first time taught at secondary education level; a worthwhile question is would not future intellectuals in this way be denied a right to obtain elementary knowledge about social life, necessary for understanding society they belong to, as well as for continuing education in areas close to sociology, and ultimately

¹ *Translation In Extenso*

in sociology itself; it is worth asking in what way gymnasium students can prepare for further academic education and entry exams, if the number of hours for Constitution and civic rights and Sociology subjects, both of which feature in entry exams at several higher education institutions, is reduced.

A separate problem is in the fact that by the proposed merger of the two subjects sociology as a science will not be promoted, resulting potentially in a negative selection of future sociology students. And additionally, in an unavoidable fact that: comprehension of social context is necessary while engaging in research of many phenomena (problems) from the perspective of related sciences such as psychology, social work, pedagogy, special pedagogy, politicalology, and similar. Does this mean that, by marginalising sociology in secondary education, an indirect attack on quality of all related disciplines is mounted, further supporting the message already embedded at the prior level of education that sociology is not important, not even as much as to deserve a whole teaching subject?

It is necessary to point out that young people as future members of the society equally need knowledge of the Constitution and civic rights, where national and universal legal norms are taught, as well as sociological knowledge, including knowledge related to social changes leading towards better, more just, and increased social solidarity. Due to importance of the mentioned educational contents that young people should adopt preserving both subjects with sufficient number of hours is necessary, because otherwise students will remain deprived of knowledge that helps orientation in the society they belong to, ultimately becoming contributing and supportive members of the community, with nurtured critical thinking. This, however, cannot be achieved with fusion of these two subjects and restrictions put on their respective contents within the planned number of hours. Content-wise, a proposal about the merger would be equal to that of merging Religion and Civic education into one subject (although, we consider an idea to replace these two subjects with one, for example History and sociology of religion which students of all confessions but also atheists could attend, justified).

A direct damage to professionals in the area of sociology inflicted by such reforms, should not even be particularly emphasised. Undoubtedly, adoption of the proposal to conflate the two teaching subjects does not only threatens a position of professors that teach them and diminishes the significance of sociology as a scientific discipline, but it also closes one of the routes for employment of young sociologists.

Because of all the above mentioned reasons, as well as the proposals for new elective subjects in gymnasiums mentioned, we consider absolutely necessary for the Rule-book on degree and kind of education of teachers (that will define which teachers can teach new elective subjects) to list sociologists as well. Not less significant reason for inclusion of sociologists in the work on redefinition of teaching plans and programs for any educational level is in the fact that sociologists through their education acquire competences to conduct analysis and creation of public policies (educational, social, cultural, etc.) and with that knowledge equipped can be invaluable assets to institutions conducting reforms.

Judging by the outcomes of accredited study programs for teachers of sociology sociologists are fully competent for teaching in the following subjects: Individual, group,

society; Education for sustainable development; Language, media and communication; Basics of geopolitics; Religion and civilisation; Methodology of social research.

Since the training for teachers should begin in spring 2018, and the training program should be prepared by the Center for professional development of teacher in education, it is an imperative to involve sociologists in the Centre's work.

We expect You to prevent damaging not only one profession but also the whole of education of future gymnasium students. In addition, it is extremely important to recommend inclusion of sociologists in training for teaching these (new) subjects, in order to further promote acutely required sociological approach to exploring social phenomena/problems. The Serbian sociological association can help with proposals and provision of professionals in reform of educational programs for gymnasiums. At the same time, Serbian sociological association will ask the European sociological association, which collective member we are, for support in order to prevent going further with this very detrimental decision.

Respectfully,

In Belgrade 25/12/2017

Presidency of the Serbian sociological association